

103985

Slava domovini!

Spevoigra.

Dvo- in triglasni zbori s samospevi ter z
deklamacijami, uravnani za spremljevanje na
klavirju ali harmoniju.

Sestavil

Anton Kosi.

Deklamacije.

Založil in izdal
Anton Kosi v Središču. (Štaj.)
Cena 16 h.

103985-

103985

D 8373 / 1950.

U v o d.

Znamenje.

Na polju znamenje stoji,
podoba krasna v njem žari,
ni slika blažene Device,
svetnika ne in ne svetnice.

Čeprav obraz svetnika ni,
čeprav svetnice slika ni,
podoba ta je meni sveta,
časti jo moja duša vneta.

Pred njo presvitlo luč gojim,
lepo, zvesto za njo skrbim,
naj sveti solnce, zvezde jasne,
pred sliko moja luč ne vgasne.

In cvetek, ki lepo cvetó,
s pobožno berem jej roko,
pred njo prekrasne vence devam
in zraven glasne pesmi pevam.

Ni znamenje na polju to,
to moje je srcé gorko,
in ta obraz prepoln miline
je slika moje domovine.

Ta svitla luč — moj srčni žar —
le njej plamti in bo vsekdar,
in z duše cvetjem plemenitim
njo kitil bom, kot zdaj jo kitim.*)

*) Za deklico: njo z duše cvetjem plemenitim — bom kitila,
kot zdaj jo kitim.

Njo prvi spev je moj slavil,
poslednji njej se bo glasil,
in zadnji glasi ti mi bojo:
Bog čuvaj domovino mojo!

Simon Gregorčič.

Slovo. Na tujem. Urnitev.

Slovo od doma.

Rojstna hiša, hiša mala,
kjer zazrl sem prvič svet,
kjer me mati je zibala
in učila me je pet',
danes jaz od tebe iti
moram v daljni tuji kraj,
in Bog ve, al dano priti
bo mi k tebi še kedaj.

Draga lipa ti dišeča,
ki pred hišo mi stojiš,
doma varhinja cveteča,
danes zadnjič me hladiš.
Gledala me dete malo,
ko igral sem pred teboj,
danes sprejmi pa zahvalo
in pozdrav posebni moj!

Tudi tebe, vrt ljubljeni,
jaz za dolgo zapustim,
delal si veselje meni,
zdaj te drugim izročim.
Moje roke zalivale,
krasne rože, zdaj so vas,
tuje vas oskrbovale
bodo pa prihodnji čas.

Gozd pri gori tam samotni,
kjer sem izprehajal se,
vir tu bistri in tihotni,
vaju zdaj pozdravljam še!
Vse je zame pomenljivo,
kar zagledajo oči,
vse spominja me preživo
zlatih ur, ki več jih ni.

Lepi dnevi res ste bili,
ki ste tekli kdaj mi tu,
al mladosti časi mili,
zdaj o vas ni več sledu,
zginili ste kakor zora,
ko odpira solncu tir —
z Bogom, hiša, lipa, gora,
ljubi vrt in gozd in vir!

J. Cimpermann.

Tam za goro.

Gora, gora, oj visoka gora,
vsaki dan črez tebe pride zora
in se solnce zlato prismeji.
V tebe, v tebe rad oko upiram,
tjakaj v daljne kraje se oziram —
stari se spomin mi oživi.

Tamkaj, tamkaj vem za mesto malo,
tam za goro, v srcu mi je ostalo,
v srcu, ne pozabim ga nikdar!
Tamkaj hišica stoji na trati,
v njej me zibala je draga mati,
sladke pesmi pela mi vsikdar.

Travnik, travnik tam se razprostira,
v travniku potoček hladni izvira,
nežne moči okrog cvetličice.
Tam sem nekdanj vil si vence zale;
zlate ure, hitro so nehale,
le spomin na nje ostal mi je.

Log, oj log stoji mi tam zeleni,
ptički žvrgolijo v njem miljeni,
gnezdeca si nežna delajo;
in čeprav jeseni odletijo,
vendar spet spomladi pricvrčijo,
doma svojega ne zabijo.

Mile, mile tamkaj v logu ptice,
pojte, pojte sladke veselice,
naj jih sliši moja mamica!
Njej povejte, sinko da žaluje,
v malo hišico nazaj vzdihuje,
kjer je dete nekdanj zibala.

Gora, gora, oj visoka gora,
vsaki dan črez tebe pride zora
in se solnce zlato prismeji.
V tebe, v tebe rad oko upiram,
tjakaj v daljne kraje se oziram:
stari se spomin mi oživi.

V. Kurnik.

Zopet doma.

Minulo je že mnogo let,
ko moral sem med tuji svet;
sem potno palico prijel
pa bil na videz sem vesel.

Obzor se širil pred menoj,
a v meni je začel se boj:
ko še enkrat sem se ozrl,
je zastor solz pogled zaprl.

In čutil sem šele tedaj,
kako je lep domači kraj . . .
Kako da ljubi ga srce,
to se doma nič prav ne ve.

Pač videl mnogo sem sveta
in dosti sreče, več gorja;
a naj sem bil tako vesel,
domov, domov sem si želel.

In prišel je ta srečni čas . . .
Pozdravljena mi rojstna vas,
pozdravljeni domači vsi,
za vas, za vas srce gori!

Da videl mnogo sem sveta,
tembolj bom srečen tu doma,
in tebe, dragi, ljubi dom,
nikdar več zapustil ne bom.

L. Černež.

Glej, to je slovenska zemlja!

Slovenski svet.

Slovenski svet, ti si krasan,
ti poln nebeške si milote!
Slovenski svet, ti si krasan,
ti poln največje si lepote,
ti biser meni vse zemlje!
Slovenski svet, ti si krasan,
zares nebo te je ljubilo,
da te tako je obdarilo —
Kako bi te ne ljubil jaz!

V bodočnosti jaz vidim dnove,
ko težke izgubiš okove;
o Bog, to dobo skoraj daj!

Slovenski svet, krasnejši boš,
kadar vihar ti zdanji mine,
ko iznad tebe mrak izgine,
povrne se ti sreče dan!

J. Freuensfeld.

Slovenska zemlja.

Tam, kjer Triglav ponosni naš kraljuje,
kjer val Jadranskega morja šumi,
kjer štajerskih goric se kras dviguje,
kjer dol in brdo Soče hlad poji,

kjer Kras odkriva čudovite hrame,
kjer Drava, Sava tek imata svoj:
tam zemlja je, krasote polna same,
slovenski svet je tam, tam dom je moj!

K oblakom naših gor kipé vrhovi,
iz jezerskih voda njih sneg blesti,
ob belih cestah naši so domovi,
iz hladnih gajev lipe cvet dehti.

Oklepa vinskih gričev pas obzorje,
belí se iz zelenja rodna vas,
in plodno njivo kmet veselo orje,
bogat je zrnja zlati žitni klas.

V temó zemlje zaklade pokopane
na dan izkapa čvrsta naša dlan.
Kjer prime roka, tam bogastvo vstane,
uspeh duha je delu darovan.

Ponosna naša so slovenska mesta,
kjer znanosti, umetnosti goje,
stoje nezrušno kot ljubezen zvesta,
ki v nji za dom nam srca plamené.

Ta krasna zemlja, naša last edina,
budi nam v dušah slavospev razvnet:
Bog čuvaj te, slovenska domovina,
ti sveti naš, ti naš slovenski svet!

Engelbert Gangl.

Uložka za dečke.

Za dom med bojni grom!

Zastava že razvita je,
morilna cev nabita je,
nabrušen bridki meč!
Zdaj puško v dlan in meč ob stran,
napočil je krvavi dan,
ura! u boj besneč!

Naš boj je svet in svet naš roj,
saj kliče nas na hrabri boj
naš Bog, naš car, naš dom!
Nezmagana mi četa smo,
brez straha in trepeta smo,
ura! med bojni grom!

Še en pozdrav ti, dragi dom,
poprej ko gremo v bojni grom,
med bitve hrum in šum!
Še en pozdrav vam, dragi vi,
spomin na vas podžiga kri,
povzdiga nam pogum.

Kot orel čuva dom in rod,
tako svoj rod in dom nezgod
braniti hčemo mi!
Kot iz oblakov blisk in tresk
orjaške hraste stere v pes'k,
sovrage stremo mi.

Naprej tedaj, junaški roj,
za dom, za drage v hrabri boj
tja sred sovražnih čet!
Med nami vsak je ves junak,
naj pade tretji, drugi vsak,
da bo le dom otet!

S. Gregorčič.

Uložka za deklice.

Materina beseda.

Vsaka zvezda s svojim sijem se blesti,
vsaka ptica s svojim glasom žvrgoli;
jezik tvoj naj mil ti bo,
ki ti dalo ga nebo;
v njem najraje se oglašaj,
ž njim se diči in ponašaj!

(Preradović.)

Materina beseda je vseh dobrot največja dobrot; ona je jasno ogledalo vsakega ljudstva in mila dojka vsakega nauka in narodnega izobraženja. Dokler materina beseda slovi, časti se narod in oživlja; ko pa materina beseda umira, peša tudi narodova moč in slava. Kdor ljubi torej svoj narod, njemu so dragi tudi matere mili glasovi.

Materina beseda je mati slave svojemu ljudstvu. V domačem jeziku se narod jame učiti; po materini besedi slové častiti možje, blagi dobrotniki svojega ljudstva; po njegovi besedi tuji narodi ljudstvo spoštujejo ali pa ga zasramujejo. Kdor torej spoštuje svoj narod, ima spoštovati tudi materino besedo ter skrbeti za njeno čast. Beseda mila matere bodi nam ravno tako blaga in draga kakor materina ali rodna zemlja, kjer je tekla naša zibel, zakaj

kaj koristi rožni grm ti,
če na sebi cveta nima?
Kaj naj zemlja rodna da ti,
ako jezik v njej umira?

Spoštuj in ljubi torej svoj materin jezik, govori ga vedno rad, neguj ga kot najsvetejše blago in če ga že vselej ne moreš govoriti, govori vsaj spoštljivo o njem! Priznanje materinega jezika je prvi pogoj pravega domoljubja — zato ne more ljubiti nikoli svoje domovine človek, ki zaničuje svoj materin jezik ali se mu odreče.

Po Slomšku in Zakrajšku.

Rodnemu jeziku.

Jezik rodni, govor rodni,
od Bogá nam dani,
kdor te zabi, nima srca,
kamen v prsih hrani!

Je-li možno pozabiti
jezik, ki učila
mati nas je govoriti,
mati naša mila?

Ni ga možno pozabiti!
V dragem tem jeziku
prve prošnje smo molili
k Bogu, Rešeniku.

Pevali smo v tem jeziku,
igrajoči govorili,
pravili povesti mične,
ure si sladili.

Jezik rodni, govor rodni,
od Boga nam dani,
kdor te zabi, nima srca,
kamen v prsih hrani!

Poleg maloruskega izvirnika J. A.

Konec.

Jaz zvest sem Avstrijan!

S ponosom v srcu kličem v svet prostran,
da zvest, navdušen jaz sem Avstrijan!
Ljubav do očetnjave me ogreva
in dušo vso z radostjo mi preveva.

O, slava Ti, moj cesar! Blagoslov
iz Tvoje roke gre do vseh rodov,
kar Avstrija jih v svojih mejah hrani,
in ki iz dna srca so Ti udani.

Z modrostjo Tvojo v nas vzdrži se red,
začuden zre v vrline Tvoje svet;
ime Ti bo še v pozni čas slovelo
in v blagostanju Avstrije živelo.

Ti Avstrija držav si vzor in kras;
kako razcvita tebi se obraz!
Stoletja mimo nas so v vek hitela,
a zloba časov ni ti slave vzela.

Dokler vodnik bo tvoj habsburški rod,
k bodoči sreči bo nam varna pot!
v napredku dela vse boš strla reve
in gledala boš vedno lepše dneve.

Zato s ponosom v srcu kličem v svet,
da domu zvest in za cesarja vnet
sem Avstrijan; Ti pa, o Večni, brani
nam Avstrijo, cesarja ji ohrani!

Jos. Pintar.

Cesarjeva solza.

Otožno zre na belo polo
blagi naš vladar,
molče Mu jo v podpis prinesel
je njegov pisar,
pismena stopijo mu črna
z grozo pred oči:
„Zločin obsodbo tirja smrtno“ —
v pismu se glasi.

S pisalnika nato usodno
vzame si pero;
nastavi, da podpisal bi, pa —
kaj je vendar to?
Ne more; vsak Mu je potezljaj,
oh, tako težak,
a resni opomin zakona
tudi Mu je drag.

Miloba srce Mu zaseda,
v roki je nemir;
ko pa polaga si poteze
prve na papir,
glej, kapljica na list mu kane —
je li rosa mar?
Oj, ne, to solza je — potočil
sam jo je vladar.

Otožno mu na belo polo
več ne zre oko;
vedrost zasije mu z obraza,
vrže v stran pero:
„Pa bodi! Krivdo naj storjeno
zbriše solza ta —
pomiloščen!“ — vladarju vznikne
volja iz srca.

Iz nemščine Jos. Pintar.

